

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 1000—; pt. particulari Lei 600—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 400—. În străinătate Lei 1200—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 10 —

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Redactor responsabil: **Dr. Mihai Velicu.**

Sumarul:

Un aspect al problemei noastre sociale. — Ideea de organizare în economia politică. — Creditul. — Americanisme. — Limitarea dividendelor în Germania și reevaluarea capitalului. — Expoziția agricolă din Sibiu. — Elveția și flota ei. — Bursa. — „Banca Furnica” S. A., Făgăraș: Concurs.

Un aspect al problemei noastre sociale.

Este cunoscută la noi aviditatea cu care tineretul îmbrățișează slujbele publice. Asupra acestui fapt s'a scris mult, s'a discutat și mai mult, dar o măsură sistematică încadrată într'un ansamblu îndreptat spre un țel concret, nu s'a luat până acuma. De aceea idealul de a fi slujbaş, a rămas ca o ecescență anorganică a psihologiei noastre colective. Zicem anorganică, pentru că dacă ea ar avea ceva comun cu organismul, atunci răul n'ar mai fi subliniat atât de des și cu atâta tărie. O societate care se simte echilibrată în structura sa, nu are să-și reproșeze nimic, deoarece nu poate să cunoască și să înregistreze în funcțiunile sale nicio anormalitate.

Societatea românească însă își simte din punct de vedere social, propriile sale lipsuri. Ea își dă seama la fiecare mișcare, că articulațiile structurii sale nu au o continuitate perfectă și de aceea ma-

nifestările ei sunt împiedecate în integralitatea lor. Afirmățiunea aceasta nu are de altfel nicio originalitate de gândire. Încă dela primele manifestări ale Statului român s'a constatat că Națiunea românească va fi nevoită să-și creieze clasele sociale cari să facă legătura între fostul iobag și între marele proprietar. Nu lipsea adevă numai burghezia în structura societății românești, ci aproape că lipsea agricultorul proprietar mic, țărănul independent care să formeze o punte de legătură între cele două clase extreme.

Constatarea a fost mereu confirmată de fapte și evenimente. Dar pentru că lumea în mersul ei n'a vrut să știe că noi ne găsim în deficiență din punct de vedere social, golurile s'au umplut cu timpul prin elemente eterogene. Funcțiunile clasei burgheze românești au fost acaparate de tot felul de streini a căror venire la noi nu era o bucurie națională, dar constituia totuși o nevoie, căci altfel ar fi însemnat să rămânem în primitivitate, adevă să formăm un anacronism economic în centrul unei lumi care se mișca din acest punct de vedere, pe căi cu totul diferite. Poate că oricât am fi vrut să ne izolăm astfel, ar fi fost imposibil, dar presupunând că ar fi fost posibil, o asemenea măsură ar fi fost de natură să sape o prăpastie cu și mai grave urmări între colectivitatea româ-

nească și între colectivitățile înconjurătoare.

Străinii s'au așezat deci la noi fără să poată fi oprîși, dar mai cu seamă fără să poată fi repudiați. Grosul Națiunii românești n'a putut lua cunoștință de bogăția care se formează prin circulația bunurilor economice între diferitele regiuni ale țării, între acestea și străinătate și ceea ce este mai grav, între diferitele categorii de comercianți. N'a putut lua cunoștință nici de binefacerile vieții meșteșugărești, deși cunoștea proverbul cu tâlc adânc, că meseria e plug de aur. N'a putut să ajungă la aceste deslușiri de natură economico-socială pentru că împroprietăririle periodice cultivau mereu setea de pământ și-l legau pe om de orizontul imediat al satului. Din moment ce aproape fiecare generație era dăruită cu o nouă împroprietărire, ce miraj mai putea să mai formeze viața complicată din punct de vedere sufletesc, a târgului și a orașului? Omul se mulțumea cu puținul ce-i aducea munca sa, era împăcat că are ce mânca și în fața acestei împăcări nu se pornea să deslege taina lucrurilor ascunsă de orizontul ruralismului. Erau prea aproape de zilele lui, greutățile vieții de pământ fructific, pentru a nu fi tentat să-și odihnească un timp oarecare sufletul, la vraja unei perioade ale cărei binefaceri le doria de atîta vreme.

Dar împăcarea aceasta cu ceea ce există, n'a caracterizat niciodată dinamismul social; n'a fermentat în niciun fel viața economică. Iar pentru a schimba viața rurală în complexul ei psihologic, era necesar un contact permanent cu transformările reclamate de civilizație. Românul nu le-a putut avea în măsura în care era necesar, spre a-i deschide ochii. Să nu se uite că încă pînă târziu în veacul curent, erau regiuni în România cari își plasau produsele agricole în porturile dunărene, transportându-le prin caravane de căruțe. Circulația în nuda ei expresie era limitată, deoarece lipseau în multe părți șosele sistematice. De aceea chiar fără fondul sufletesc pornit spre staticism, contactul cu realitățile orășenești a fost foarte greu pentru populația noastră rurală.

Dar nu numai atât. Viața de stat însăși a atras finerețea atunci când s'a pus

problema organizării sale. Căci trebuie să recunoaștem că dacă viața socială și economică românească era decalată față de mersul vremurilor, în schimb organizarea statului s'a făcut pe baza celor mai pure criterii burgheze. Din această cauză s'au creat grave discordanțe între anumite sectoare organizate ale colectivității românești și faptul a fost relevat de economiști și sociologi. Totuși ele n'au fost împiedecate să se manifeste, așa că peste organicitatea națională cu rosturile ei înfipte în natură și tradiție, s'a suprapus o lume artificială care a creat o nouă psihologie și a dus în mare măsură la neajunsurile de astăzi. S'a creat adecă pofta de mărire prin slujba publică, fenomen care a născut o râvnă dusă pînă la ideal și a deformat-o apoi prin crezul că e bine asigurată astfel grija zilei de mâine.

Multe s'ar putea spune despre cauzele cari au provocat dezechilibrul social la noi, dar cadrul acestui articol nu permite înșirarea lor în amănunte. Fapt este, că ne lipsește în structura noastră socială clasa cea mai caracteristică. Fenomenul s'a arătat în toată gravitatea lui mai cu seamă când am vrut să ne scuturăm de liota de Evrei cari împânziseră enorm rețeaua noastră de meseriași și negustori. Atunci când s'a pus problema românizării integrale, s'a constatat că dacă se creiază locuri de muncă, este necesar să se mai tolereze vechii acaparatori ai funcțiunilor burgheze, pentru că nu erau elementele chemate să le ocupe. Lucrători specializați, comercianți formați, oameni cari să-și facă un ideal din truda vieții independente, nu s'au găsit în România atîți câți erau necesari. Faptul nu este de mirare după cele ce am văzut mai sus. Nu este de mirare apoi nici dacă scrutăm rezultatele învățămîntului nostru profesional, învățămînt în care multă lume își pusesese speranța că va evoluiona societatea românească. N'a fost însă așa, căci și acest învățămînt a luat calea vieții artificiale creată de organismul de Stat, cale care mărea pofta vieții de slujbași. De aceea dacă s'ar face o statistică a distribuției și repartiției absolvenților respectivi în cadrul muncii românești, s'ar constata că cea mai mare parte din ei s'a aciuat în situațiuni cu totul nepo-

trivite. În felul acesta scopul acestor școli a fost cu totul inversat și economia românească a rămas văduvită de speranțele cari se puneau într'ânsul, deși reformele tinzând la curmarea acestui neajuns, au fost foarte numeroase.

Cu ocazia deschiderii anului curent școlar, școala profesională a fost pusă pe baze noi, tocmai spre a o aduce în situația de a întări structura noastră socială printr'o burghezie conștientă și puternică. Se poate ca reforma să fie bine pusă la punct. Dar înainte de a reforma o lege, este necesar să se reformeze o mentalitate. Această mentalitate constă în a face pe elev să idealizeze munca independentă. Inzadar se va trudi profesorul să-l pregătească, dacă elevul nu este conștient că el trebuie să apuce drumul nou, cu totul diferit de cel de până acuma. Pentru aceasta este necesar să se accentueze mereu ce binefaceri materiale și ce satisfacții de ordin personal sunt împreunate cu o activitate profesională de orice fel ar fi ea. Toate acestea sunt incomparabil mai mari decât măruntă slujbă care închircește puterile unei tinereși, prin firea ei neastâmpărată. Mai mult decât învățătură abstractă, școala profesională trebuie să propage temeiurile unei independențe în mișcare și în simțiri. Numai în felul acesta ea va ajuta să echilibram structura societății românești. Altfel vom fi nevoiți să facem mereu constatarea că foarte multe ramuri de activitate ne sunt streine, ceea ce însemnează a da dovezi că nu suntem stăpâni pe ceea ce ar trebui să ne aparțină.

Ing. GH. BRÂNDUȘ.

Ideia de organizare în economia politică.

(Urmare).

Felul în care vleașă economică „particulară” se poate integra într'un principiu care să depășească egoismul natural al omului, este cea mai grea problemă a acestor încercări. Răspunsul cere o apropiere de discuțiile anterioare relative la măsurile de politică economică ce intervin în vleașă economică particulară și care reprezintă cadrul în care în mod aparent ar urma să

se fixeze idealul economic particular al individului. Aceasta, dacă politica economică nu ar avea o vârlaște prea mare în felul cum e ea exercitată și dacă pentru activitatea individuală nu s'ar cere o stabilitate mai mare în ideal decât o are (nu în mod necesar) politica economică. Dacă s'ar putea elimina această nepotrivire între practica și principiile politicii economice, am putea spune că activitatea economică particulară trebuie să-și însușească idealul politicii economice.

În realitate însă se prezintă următoarea situație:

intențiile egoiste ale omului rămân la baza activității economice particulare;

prezența unui ideal, altul decât cel al interesului individual, ar transforma complet structura întreprinderii economice particulare și poate ar elimina complet tocmai activitatea economică particulară în sensul ei comun de azi.

Germania, cu toate declarațiile despre un nou ideal economic, dă tot mai multă atenție întreprinderii economice particulare și între acestea a celor care sunt mai mult legate de persoane decât de capitalul anonim și care ar fi dispuse la o îndepărtare a preponderanței interesului particular.

Rămâne numai o dorință identificarea idealului economic particular cu cel public, fapt care se poate căuta să se împlinească dar nu va fi ușor de atins. Calea realizată în unele țări este deocamdată închisă, căci nu se poate încă „concepe” o eliminare completă a individului și o subordonare completă a activității economice unor interese de stat, cuprinzând aici și ideea de proprietate colectivă a mijloacelor de activitate economică.

Singură educația poate să facă din întreprinzător un element încadrat (parțial) în ideea de politică economică a statului și azi educația e un instrument de care are drept să se folosească numai politicul.

În aceste condițiuni idealul economic al activității economice particulare este un conglomerat de intenții și obligațiuni:

este în cel dintâi loc intenția de câștig;

se adaugă ceea ce politicul a reușit să realizeze prin educație;

și în sfârșit măsurile pe care conducerea societății le impune prin mijloacele ce le are la dispoziție.

De sigur că în aceste condițiuni rezultatul este mai slab decât în regimul de libertate, când egoismul era cel mai important factor în determinarea activității economice, a organizării ei. Prin prezența a mai multor factori, la fel de pu-

ternet și indispensabilă organizarea nu poate să se facă decât în condiții cu totul mediocre. Alci suntem azi. Rămâne de văzut dacă organizarea naturală ori cea artificială va aduce deslegarea.

Suntem pentru cea de a doua posibilitate deși mult mai greu. Nu putem încerca o îndreptare a vieții economice particulare decât în cadrul rigid chiar al unei idei lămurite de politică economică care trebuie implinită.

Felul cum se va putea implini în practică acest lucru nu ne interesează acum. Repetăm numai ideea despre necesitatea unui ideal în viața economică particulară, care să se situeze cât mai aproape de cel al colectivității și acesta să determine formele de organizare ale întreprinderii economice particulare.

Dr. N. N. PETRA.

(Stăruie).

Creditul.

Toți economiștii sunt de acord, că creditul formează una din bazele economiei naționale. Importanța sa zace chiar în sensul cuvântului „credit” care derivă de la „încredere”. Spre pildă: cumpărăm de la o anumită firmă un articol de care avem nevoie, fiindcă suntem convinși că la firma aceea îl vom găsi cu prețul cel mai convenabil și în calitate cea mai bună. Avem deci *încredere* că vom fi serviți în mod ireproșabil. Dar însemnătatea încrederii va crește, dacă nu o limităm numai la o transacțiune simultană de cumpărare și vânzare, ci această transacțiune o despărțim în timp și spațiu, considerând separat cumpărarea și separat vânzarea, deoarece în acest caz între cumpărarea pe credit și perfectarea faptică a vânzării prin plată, la un anumit timp și într'un anumit loc, trece un timp în care situația materială a contractanților se poate schimba în mod radical.

Increderea deci este un factor care trebuie stabilit din caz în caz și depinde parte de calitățile personale (caracterul) aceluia care folosește creditul, parte de situația sa materială (garanții).

La început creditul s'a mărginit la afaceri locale. Desvoltându-se însă formarea de capitaluri și producțiunea, precum și ceilalți factori în nex cu creditul (progresul cultural; stabilitatea legilor; băncile; traficul mondial etc.) creditul a devenit un factor indispensabil pe

întreg globul. Însă cu răspândirea lui la îndepărtări mari, a devenit o problemă tot mai dificilă *controlul potențialului de credit* al oamenilor de afaceri.

Foloasele creditului se pot rezuma în următoarele.

Pentru a produce, omul are nevoie de muncă și de capital. Unii zic că numai de muncă, aceasta producând însăși un capital. Cum însă drumul în acest caz e lung, omul care nu posedă un capital disponibil, și-l poate procura prin credit. Creditul face deci posibilă producțiunea, și-i asigură o continuitate nestingerită. Să ne închipuim numai, ce greu s'ar mișca toată activitatea economică, dacă am fi avizați numai la transacțiuni cu bani gata.

Dacă producțiunea are nevoie de acest vehicol numit credit, cu atât mai mult are nevoie de el comerțul care desface produsele pe diferitele piețe. Comerciantul se poate aproviziona mai ușor cu ajutorul creditului, fiindcă în momentul încheierii transacțiunii, eventual nu trebuie să depună întreg prețul în numerar, ci numai o mică parte, urmând ca plata integrală să se facă mai târziu. În privința continuității afacerilor sale, se află și el deci în situația producătorului. Consumatorul asemenea poate să-și acopere mai ușor trebuințele sale din motivele arătate mai sus, prin credit.

Creditul poate avea o influință binefăcătoare și asupra prețurilor, contribuind la o stabilitate a lor. Aceasta se poate observa mai ales toamna, la valorizarea recoltei.

Mulți agricultori abia așteaptă să treere grâul pentru ca să-l poată vinde, deoarece are multe și urgente plăți de făcut — ținute în suspens până la recoltă: datorii pe la firmele din oraș pentru coloniale, îmbrăcăminte, mașini agricole etc. Toate aceste angajamente îl împing spre o desfacere imediată și cu orice preț a produselor sale. Dacă însă are posibilitate să depună cerealele într'un antrepozit sau silos, atunci poate lua un avans pe ele, suficient pentru achitarea celor mai urgente datorii, și apoi poate aștepta cu vânzarea până la o conjunctură mai bună.

Dar efectul salutar al creditului să poate constata chiar și în daraverile curente locale, când creditul îți pune la dispoziție banul, ca să poți cumpăra unde e mai ieftin și să vinzi unde e mai scump.

Un alt aspect are creditul în formă de capitaluri acumulate la bănci, în special. În

forma aceasta creditul contribuie mai efectiv la activarea economiei naționale.

Capitalurile ajung mai cu seamă prin bănci în mâna acelor întreprinzători cu spirit de inițiativă, cari prin hărnicia lor ar putea lua parte activă în comerț, industrii și meserii, dacă ar avea posibilitatea materială. Este de competența băncilor, de a difuza capitalurile micilor și marilor deponenți pe lângă garanții suficiente (ipoteci, marfă, giruri etc.), acestor întreprinzători. Prin aceasta sunt ajutați și agonisitorii de toate categoriile, cari în lipsă de altă ocazie, depun banii la bănci spre fructificare. Ba chiar, acest sistem, influențează în mod stimulent asupra agonisitorilor de capitaluri, ca să continue mai departe cu cruțarea, în vederea întrebuițării comode și fără multă bătaie de cap, a banilor astfel adunați. Bine că, în caz de abundență de bani economisiți dobânda poate scădea — cel puțin temporar — dar de altă parte prin aceasta se ieftinește producțiunea și consumul, dând posibilitate pentru un standard mai mare de viață.

Dacă voim a creia lucrări monumentale pentru progresul economic al țării, cum ar fi construirea de linii ferate importante: poduri de însemnătate internațională, cum este podul dela Cernavoda sau regularea de fluvii pentru oprirea revărsărilor sau pentru obținerea de noi terenuri cultivabile, ne trebuiesc capitaluri mari, pe cari fără întrebuițarea creditului nu le-am putea obține. Astfel creditul face posibilă o concentrare a capitalurilor spre folosul obștesc.

Câte familii sunt, cari la începutul înființării lor, nu văd încă posibilitățile prin cari copiilor să le ofere un sprijin material pentru începerea unei existențe independente, când va veni timpul să înceapă o carieră; nici perspectiva unei bătrânețe fără de griji a părinților, când va veni timpul odihnei, sau a unei invalidități neașteptate. În cazuri de acestea, o bancă de asigurare — care încă își bazează existența pe încredere — poate scoate familia din impas, prin o asigurare cu rate mici pentru un capital potrivit, plătit la o scadență în viitor. La nevoie, banca îl poate ajuta și cu împrumuturi pe baza plăților clientelei sale.

În fine, prin sistemul bancnotelor neacoperite, cambiilor, cecurilor, clearingului etc. creditul economisește în circulația bunurilor o enormă cantitate de bani gata.

Nu avem decât să cercetăm modalitățile de progres ale marilor întreprinzători, ale claselor sociale bogate, ba chiar ale unor na-

țiuni, pentru a constata binefacerile creditului.

Dar dacă creditul are alătea fețe atrăgătoare, el are și unele însușiri primejdioase. Acestea își au originea în *abuzul de încredere*.

Faptul că creditul poate despărți cumpărarea și vânzarea pe un termen, în ipoteză nelimitat, deschide calea la multe adversități și abuzuri neașteptate. În primul rând acaparează creditul speculațiunea. O speculă cinstită, care pe bune temeuri folosește creditul pentru o transacțiune într'un termen limitat, poate greși în calculul său din motive cari nu s'au putut prevedea; astfel de greșuri nu produc nicio criză și sunt inerente oricărei întreprinderi. Cu totul altfel se prezintă cazul, când specula abuzează în mod conștient, pe temeuri false, de credit.

În vremuri de criză provenită din urcarea artificială a prețurilor prin trusturi și grupuri cointeresate; prin o supraproducțiune (dumping) sau prin războaie, speculanții răsar ca ciupercile și prin un miraj de venituri fabuloase sulesc capul multor capitaliști, ademenindu-i la investițiuni nereale. Dată fiind interdependența factorilor economici, se poate atunci întâmpla, că insolvența unei firme mai importante, să atragă după sine falimentul altor firme. Când fenomenul acesta ia proporții, se sesizează de situație factorii competenți, în primul rând Banca de emisiune restrângând creditele firmelor particulare dar în special al băncilor. Băncile la rândul lor fac același joc, și iată că *neîncrederea* începe să împânzească întreaga piață financiară. Publicul se alarmează, și fiecare crede că banul lui e mai bine asigurat dacă îl ține la el acasă. Începe fuga la bănci pentru retragerea depunerilor și deruta publicului e completă. Mulți oameni își pierd în astfel de crize întreg avutul lor și chiar statul poate ajunge în insolvență când criza a prins rădăcină în toate straturile economice.

Pentru a preîntâmpina astfel de eventualități, guvernele au luat măsuri pentru reglementarea creditului și stârpirea speculei nereale. Azi mai cu seamă, când suntem în plin războiu, toate statele au urmat calea aceasta. Și creditul, ca alți factori economici, s'a pus în slujba efortului național pentru biruința finală. Dar pe lângă această țintă generală conducătoare, țara noastră mai are și unele scopuri speciale isvorâte din învățămintele ultimelor decenii și din structura specifică a economiei noastre naționale.

Pentru a ajunge la ținta finală a nizuinelor noastre naționale finanțând războiul nostru,

guvernul a căutat și caută prin toate mijloacele cari îi stau la îndemână, să fixeze anumite norme pentru o sănătoasă politică de credit. Pentru studiul acestor norme, a înființat un oficiu special care are menirea să facă intervențiile de coordonare cu forurile competente. A creiat un consiliu interbancar, care pe lângă secția de studii a Băncii Naționale și Consiliul superior bancar, desfășoară o vie activitate de control și îndrumare a creditului. Prin memorii stăruie pentru o lămurire a problemelor creditului. A organizat din nou Ministerul economiei naționale care acordă toată atențiunea acestor probleme de activare pe o linie sănătoasă. Aceste stăruințe sunt luate și în programul Direcțiunii generale a comerțului, industriei și minelor. Influența salutară a supravegherei prin Consiliul superior bancar o putem observa în activitatea băncilor noastre, cari cu toată situația excepțională creiată de războiu, continuă să funcționeze în mod ireproșabil, așa încât abia ici-colea aflăm de câte un caz de jenă financiară.

De structura noastră specifică economică se ține și orientarea nouă a politicii creditului spre românizarea vieții noastre economice. Este un aspect nou al creditului în țara noastră această problemă care are de scop scoaterea din mâini străine a comerțului și industriei. Fără de aducerea la bun sfârșit a acestei inițiative, nu ne putem închipui românizarea orașelor și descătușarea poporului dela ocupațiunea pur agricolă. Nu ne putem închipui nici deblocarea administrației statului de puzderia de funcționari, cari în comparație cu alte state sunt mult prea numeroși pentru un buget echilibrat.

Activitatea de românizare care până acum a dat rezultate bune, pune o nouă problemă pentru credit. Sunt multe firme mari străine în țară a căror trecere în mâini românești reclamă capitaluri foarte importante. Străduințele organelor financiare mai sus amintite ne dau certitudinea că viața economică va fi sprijinită și mai departe în satisfacerea cererilor de credit în acest scop, așa încât pacea să ne găsească organizați și consolidați contra oricăror încercări de a reveni la situația antebelică.

E. VANCU.

Americanisme.

De Dr. H. P. P.

Sinclair Lewis despre civilizația americană: „Ea nu este decât o mașină admirabilă, construită ca să producă automobile pentru prețuri ieftine, ceasornice de un dolar și aparate de ras, de siguranță. America nu va fi satisfăcută decât în ziua în care lumea va admite, cu dânsa împreună, că ultimul scop și suprema bucurie a existenței constă în a te plimba în automobile ieftine, a cumpăra ceasornice de câte un dolar și aparate de ras, de siguranță“. (Criticele francez **Firmin Roz** citează pasajul în art. său: „Spiritul cel nou al romanului american“, în „Revue des Deux Mondes“, 15 Oct. 1925. **Lucien Brocard**, economistul francez, în „Principii de economie națională și internațională“. 1929 I, citează și urmează: „Nu poți trage la îndolală că aceste tendințe, mai mult sau mai puțin puternice și combinate cu altele, după medii, nu se dezvoltă în lumea întreagă“.

* * *

Paul Valéry (1926): „Pretutindeni, unde stăpânește spiritul european, tat la cunoștință un maxim de trebuințe, un maxim de muncă, capital, prestațe, orgoliu, putere și un maxim de schimbare a naturii exterioare, un maxim de relații reciproce și influențe mutuale. Complexul acestor maximi este Europa sau o țeană a Europei“. „*Homo Europaeus*. (In „Europäische Revue“. 1926).

* * *

Friedr. Lange (1941): „Popoarele învecinate se aseamănă bețelor cari se află lângă olaltă. Legate, înmănușate, resistă celei mai mari apăsări. Ceea ce nu are un popor al Europei are, poate, veclul. Popoare mici și mari — ne aflăm cu toatele într-o singură luntre“.

* * *

Spengler, în „Anul hotărârii“ (1933): (America) „Dileta este exclusiv economic dezvoltată și-i lipsește, de aceea, adâncimea“. Stăpânesc trusturile. Cel ce vorbește despre America, spunând că este țara „posibilităților nelimitate“, „iau recordurile și dolarul drept puterea sufletească și adâncimea etnică, cari sunt trebuincioase, dacă vrea ca să fi o putere care dăinuiește“. „pătura de sus se gândește numai la ban, lupându-se“ (cu masele șomertilor)“.

* * *

Gustave Le Bon (1910), în „La psychologie politique“: „In conflictul economic al raselor, a cărui auroră o întrevădem, de sigur, nu este un factor de neglijat superioritatea intelectuală a Europei“.

Limitarea dividendelor în Germania și reevaluarea capitalului.

Încă înainte de actualul război, s'au luat măsuri în Germania pentru a restrânge facultatea de a dispune de întreg beneficiul destinat a fi distribuit acționarilor.

Prin legea specială Anleihe Stockgesetz — din 1935 s'a prevăzut că se poate plăti ca dividend în numerar maximum 6% respectiv 8%, — dacă înainte s'a plătit un dividend de minimum 8%, iar restul — până la dividendul fixat, pentru care nu era prevăzută nicio limită — trebuia depus în numerar la „Goldskontbank“, de unde se plătea numai după 4 ani sau în bonuri de impozite. Și azi Societățile au asemenea sume alocate la Bancă.

Abia prin legea din 12 Iunie 1941 s'a introdus o limitare directă și indirectă a dividendului.

Directă prin interzicerea de a se fixa un dividend mai mare decât ultimul dividend, dacă acesta este mai mare de 6%.

Dacă a fost mai mic de 6%, se poate merge — în baza acestei legi — până la 6%.

Dispoziția se aplică Societăților anonime cu un capital social mai mare de 300.000 R. M.

Dacă dividendul a fost în trecut mai mare de 6%, se poate plăti în numerar până la 8%, iar surplusul se plasează în bonuri de tezaur pentru contul acționarilor respectiv, bonurile rămânând în administrația Societății.

Ele nu pot fi valorificate decât la o dată ce se va fixa de Stat.

Ca măsură indirectă pentru limitarea dividendului, s'a introdus un impozit special progresiv pe tot ceea ce trece de 6%, ajungând ca la un dividend de 10%, societatea să plătească încă 12% asupra capitalului.

O societate cu Lei 10 milioane capital, dacă vrea să fixeze un dividend de 10% respectiv un milion, trebuie să plătească Statului 12% asupra capitalului, adică 1.200.000, în afară de impozitele obișnuite.

Deci Societatea trebuie să aibă disponibil ca beneficiu net — după scăderea tuturor rezervelor și celorlalte impozite, cel puțin Lei 2.200.000 ca să poată da un dividend de 10%, din care numai 8% brutto în numerar.

În asemenea condiții, desigur că puține societăți, vor depăși dividendul de 6% respectiv 8%.

Spre a aduce o ameliorare a acestor dispoziții, s'a permis societăților — prin legea de mai sus — să facă până la 1 Aprilie 1942 reevaluarea capitalului (Kapital Aufstockung), folosind pentru aceasta rezervele, — exceptând o sumă care să reprezinte 10% din capitalul social.

Asemenea se poate folosi diferența de Activ dintre Bilanțul comercial și Bilanțul fiscal, putându-se reevalua orice post din Activ în cadrul acestei diferențe.

Cu chipul acesta o societate, care dădea înainte 12% dividend la un capital de 10 milioane și care ar trebui să plătească un impozit special de 16% asupra capitalului, dacă și-a dublat capitalul — prin reevaluare — va putea să dea un dividend în numerar de 6% fără a plăti impozitul special.

În schimb plătește odată pentru totdeauna un impozit de reevaluare de 10% asupra adăugării de capital, dacă se dublează capitalul și 20% dacă se mărește capitalul cu 200%.

Se menționează în lege că această taxă este în sarcina societății.

La reevaluare ia parte și fiscul, care trebuie să și dea un aviz că nu are nimic de obiectat și că reevaluarea propusă de Societate este în limitele prescrie de lege.

Asemenea trebuie să intervină o examinare a unui expert contabil, care certifică Bilanțul, ce servește de bază a reevaluării.

Sportrea capitalului sub această formă este propusă de Consiliul de Administrație mai întâi către Consiliul de Supraveghere (Aufsichtsrat) și dacă ambele organe sunt de acord se supune numai spre luare de cunoștință, adunării generale.

Dacă nu sunt de acord, atunci intervine deciziunea adunării generale.

Organele societății, chiar dacă nu sunt de părere că trebuie să se facă reevaluarea, totuși trebuie să supună adunării această chestiune cu tot materialul documentar, alfel se expune să răspundă față de acționari.

Reevaluarea nu trebuie să modifice nimic din drepturile existente.

Pe baza acestei legi, o bună parte din societăți și-au mărit capitalul, evitând astfel să cadă sub prevederile legii privind limitarea și taxarea extraordinară a dividendelor.

C. T. Teodorescu.

(Din „Rev. G-rală de Com. și Contab.”)

Expoziția agricolă din Sibiu.

În ziua de 11 Octombrie a. c. la orele 9^{1/2}, a avut loc pe terenul Târgului de Mostre solemnitatea deschiderii expoziției agricole și de industrie casnică. Au fost prezenți I. P. S. S. Dr. Nicolae Bălan, Mitropolitul Ardealului, d-nul Iuliu Radulovici, secretar gen. în Ministerul Agriculturii; col. Vasile C. Mihăilescu, prefectul jud. Sibiu, Dr. Simion Mitea și Dr. T. Popp, ajutoari de primari ai Sibiului; Ing. Traian Suci Sibianu, directorul Camerei Agricole și alte persoane reprezentând instituții și corporațiuni locale. Au asistat și numeroase delegații de săteni români și germani din toate comunele județului Sibiu.

Festivitatea a început cu un serviciu divin oficiat de d-l vicar mitropolitan T. Scorobef-Rășnăreanu care a ținut și o cuvântare relevând însemnătatea expoziției. După d-sa a luat cuvântul d-l prefect col. Vasile C. Mihăilescu, stăruindu-se căruia i se poate mulțumi reușita acestei expoziții. D-sa a exprimat Guvernului omagiiile populației județului și orașului Sibiu și a terminat cu urale pentru M. S. Regele și Conducătorul Statului. Au mai luat cuvântul d-nul Ing. Traian Suci Sibianu, dir. Camera de Agricultură din Sibiu și Iuliu Radulovici, secretar gen. în Ministerul Agriculturii și Domeniilor.

Apoi s'a vizitat expoziția. S'au remarcat standurile Cooperativelor viticole din Mercurea-Sibiu; Asociației stuparilor; Școlii de gospodărie etc. Dintre pavilioanele industriei casnice au fost mai interesante cele din Rășinari, Săltiște, Avrighi și Ocna-Sibiului.

În pavilionul expoziției zootehnice s'au distribuit premii pentru exemplarele cele mai frumoase bovine.

La ora 13 a urmat o defilare în Piața Unirii unde se ridicase o tribună frumos împodobită pentru oficialitatea prezentă. Delegații de țărani și care alegoric înfățișau diferitele indeletniri agricole și industria casnică. Înălțătoarea manifestare a lăsat o amintire plăcută în rândurile aceluia care au văzut-o.

Elveția și flota ei.

Elveția are astăzi 7 vase de comerț cu un tonaj de 45 mil tone, plus circa 70 mil tone vase închiriate. Înăsprirea blocadelor engleze și americane a restrâns mult posibilitățile de activitate ale flotei elvețiene. Pentru ea atârna greu de asemenea necesitatea de a face mari încercături la Lisabona, ceea ce cere efectuarea unor călătorii de pendulare între Genua și Lisabona, precum și o depozitare îndelungată a mărfurilor. O altă problemă o constituie materiile prime cumpărate din țările transoceane, supuse aceluiași mari dificultăți de transport. Pentru a corespunde nevoilor de după război flota Elveției va trebui să-și sporească cât mai mult tonajul.

În timp normal era ușor să se mărească spațiul de vase prin cumpărări pe piața mondială. Războiul submarin german a pus însă flotele comerciale din serviciul anglo-american în situația ca piața de vânzări a tonajelor să și închidă porțile. Vase noi nu se pot vinde ele fiind insuficiente chiar pentru proprietari, iar cele vechi nu rentează fiindcă în câștiguri nu vor ajunge fier vechi. De aceea cum e și natural, armatorii elvețieni se feresc de acest risc. Interesul general se îndreaptă către construcțiile în șantierelor pro-

pril, deși nefundamentale. De asemenea și chiar în măsură mai mare, către șantierelor țării care nu se găsesc în război. Cele suedeze sunt însă supra-aglomerate de comenzi proprii, Portugalia nu are șantiere cu randament însemnat; rămâne în discuție numai Spania, care dispune de câteva șantiere de reparație și construcții noi.

Este nedoios că după terminarea războiului vom avea mulți ani lipsă de tonaj și prețuri ridicate ale vaselor. Cu toate cheltuielile extraordinare pe care le cere astăzi procurarea de vase comerciale. Elveția este hotărâtă să ia asupra și acest risc, prin investirea capitalului privat și eventual printr-un sistem de impozit al capitalului particular, veniturile fiind afectate construcțiilor de vase.

Bursa

dela 1. X—21. X 1942.

Prima săptămână a acestui ciclu s'a desfășurat în mod favorabil. Activitatea burselor a fost însă stănjenită întru-câțeva de lipsa de numerar care s'a observat pe piață. Imprumuturile de stat au fost bine susținute. Aproape toate au înregistrat mică urcare. Cea mai căutată a fost Renta Unificată de 4% care s'a urcat dela 53 la 55—Lei. Acțiunile au rămas staționare în toate sectoarele, afară de „Telejoane” care arată în săptămâna de care vorbim (2. X—9. X) o urcare de 225 puncte, dela 1775 la 2000. În sectorul asigurărilor Dacia România arată o urcare bruscă dela Lei 8000 la Lei 12.500. Fenomenul se explică prin raritatea acestor acțiuni, care sunt concentrate în mâna unor puține persoane.

În cursul săptămânii a doua (9—16 Oct.) afacerile au stagnat în toate compartimentele. Anemia aceasta durează de altfel de câteva luni, și este inexplicabilă față de urcarea prețurilor altor bunuri care sunt în continuă creștere. Capitalurile se îndreaptă azi mai mult spre afaceri mai rentabile din comerț și industrie. Cursurile din săptămâna trecută au rămas neschimbate.

Sfârșitul acestui ciclu se caracterizează cu o activitate mai mare în compartimentul efectelor de stat. „Reîntregirea” este în continuă urcare, atingând la 21 crt. cursul de 65^{1/2}. O mică urcare înregistrează și „Inzestrarea”. Petroliferele sunt în regres, pierzând din curs în special „Concordia” dela 1180 la 1090 și „Steaua Română”, dela 2125 la 1190.

Dintre hârtiile industriale au fost susținute numai „Mica”, „Reșița” și „Letea” cu diferențe foarte mici.

„Banca Furnica” S. A., Făgăraș.

Concurs.

Pentru ocuparea unui post de funcționar la Sucursala noastră din Făgăraș sau la Centrală, să deschide concurs cu termen de 30 zile.

Doritorii cari vor să ocupe acest post, vor înainta Centralei noastre în Făgăraș o cerere scrisă cu mâna proprie, împreună cu certificatul de absolvire a unei școli comerciale, precum și certificatele de practică, arătând pretențiile de salariu.

Făgăraș, 23 Oct. 1942.

„BANCA FURNICA” S. A., în Făgăraș.